

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет історії та філософії
Кафедра археології, етнології та всесвітньої історії

Силабус курсу

Археологія мистецтва

Обсяг	3 кредити, 90 годин
Семестр, рік навчання	2 (весняний) семестр 2025-2026 навч. року
Дні, час, місце	Час і місце (номер аудиторії, лабораторії, студії тощо) проведення навчальної дисципліни визначається відповідно до затвердженого розкладу занять.
Викладач	Сминтина Олена Валентинівна, докторка історичних наук, професорка, завідувачка кафедри археології, етнології та всесвітньої історії, керівник Центру історії та культури Італії імені Дж. Гарібальді
Посилання на профіль викладача сайті ОНУ	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/hist/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/kafedra-arkheolohii-etnolohii-ta-vsesvitnoi-istorii/spivrobotnyky/5795-smintina-olena-valentinivna
Контактний телефон	+380677863247
E-mail	smyntyna_olena@onu.edu.ua
Робоче місце	Аудиторії № 2 та 3 історичного корпусу ФІФ за адресою вул. Університетська, 12
Консультації	Розклад консультацій складається відповідно до затвердженого розкладу занять

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через очні зустрічі, E-mail, соціальні мережі (вибір соцмережі буде здійснений за погодженням зі здобувачами) та Google-Клас.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Курс спрямований на формування у здобувачів здатності розпізнавати та “читати” витвори давнього мистецтва, інтерпретувати їх символіку, виходячи з культурного контексту та семантики. В ході вивчення курсу здобувачі будуть здійснювати віртуальні екскурсіями провідними музеями

світу, створювати тематичні колекції мистецьких об'єктів та виставки за визначеною темою та критеріями. В результаті вони навчаться розрізняти стилі витворів мистецтва, ідентифікувати техніку їх виконання; аналізувати та інтерпретувати символіку та культурний контекст витворів мистецтва, розуміти їх семантику.

Предмет вивчення дисципліни: витвори мистецтва як специфічні прояви давніх та сучасних культурних практик.

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі): Дисципліну варто вивчати на підставі набутих здобувачами базових знань з історії України та світу, зокрема, первісної та стародавньої історії.

Мета курсу: сформувати у студентів здатність виявляти, обробляти, аналізувати та інтерпретувати витвори мистецтва як специфічні прояви давніх та сучасних культурних практик.

Завдання дисципліни:

- сформувати у здобувачів знання про спільне й особливе у техніці, формах, жанрах та стилях давнього мистецтва у специфічних просторових та хронологічних рамках;

- сформувати у здобувачів практичні навички аналізу витворів давнього мистецтва та інтерпретації їх символіки, культурного контексту та семантики;

- сформувати у здобувачів здатність здійснювати віртуальні екскурсіями провідними музеями світу, створювати тематичні колекції мистецьких об'єктів та виставки за визначеною темою та критеріями.

Очікувані результати:

У результаті вивчення курсу «Археологія мистецтва» здобувач повинен **знати:** теоретичні основи виявлення, опрацювання та інтерпретації об'єктів мистецтва; просторові та хронологічні особливості технік давнього мистецтва та методів опрацювання створених за їх допомогою об'єктів; специфіку еволюції в часі та просторі стилів та жанрів мистецтва; сучасні тенденції у інтерпретації об'єктів мистецької діяльності та визначення їх функції у давніх та сучасних суспільствах.

вміти: володіти понятійним та категоріальним апаратом опрацювання об'єктів мистецтва, прийомами та навичками класифікації мистецьких практик та ідентифікації технік мистецтва; здійснювати віртуальні екскурсіями провідними музеями світу, створювати тематичні колекції мистецьких об'єктів та виставки за визначеною темою та критеріями; розрізняти стилі витворів мистецтва, ідентифікувати техніку їх виконання;

аналізувати та інтерпретувати символіку та культурний контекст витворів мистецтва, розуміти їх семантику.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій, практичних занять та організації самостійної роботи студентів.

Розподіл годин на денному відділенні: лекції 16 год., практичні заняття 14 год., самостійна робота студентів 60 год.

Розподіл годин на заочному відділенні: лекції 6 год., практичні заняття 4 год., самостійна робота студентів 80 год.

Програма курсу базується на застосуванні історичного, проблемно-хронологічного, історико-порівняльного, статистичного та інших методів історичного дослідження, методів та прийомів семіотики та семіології, а також на основі впровадження цифрових технологій навчання.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Мистецтво як вид діяльності та форма культурної практики: сучасні підходи до вивчення та інтерпретації.

Тема 2. Класифікація форм мистецтва. Поняття про категорії, техніки, стилі та жанри мистецтва.

Тема 3. Первісне мистецтво: специфічні форми та стилі як прояв культурних практик та світогляду свого часу

Тема 4. Віддзеркалення у мистецьких практиках процесу формування давніх держав: регіональні та хронологічні особливості, стилістика та семантика.

Тема 5. Трансформації семантики мистецтва в античній культурі: у пошуках витоків європейської цивілізації.

Тема 6. Особливості репрезентації витворів мистецтва в експозиціях провідних музеїв світу.

Перелік рекомендованої літератури та ресурсів

Берд М. 100 ідей, які змінили мистецтво. Київ : ArtHuss, 2019. 216 с.

Ділі Дж. Основи семіотики. Львів : Арсенал, 2000. 230 с.

Колір в просторово-предметному середовищі: конспект лекцій [упоряд. Романенко Н. Г.]. Черкаси : ЧДТУ, 2021. 196 с.

Сминтина О. В. Застосування технологій імерсивного навчання у вивченні археології мистецтва // Імерсивні технології навчання : збірник есе

програми авторського курсу / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв. - Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. – С. 57-59.

Сминтина О. В. Європейська інтеграція вищої освіти на прикладі співпраці між ОНУ імені І.І. Мечникова та Італією // Консенсус. – 2024. - № 4. – С. 177-190. <https://doi.org/10.31110/consensus/2024-04/177-190>

Сминтина О. В. Принципи доброчесного застосування штучного інтелекту в археологічних дослідженнях // Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. . – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. – С. 440-442 <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-182>

Фартінг С. Історія мистецтва. Від найдавніших часів до сьогодення. Київ : Vivat, 2019. 246 с.

Smyntyna O. Early Notational Systems // Science and Technology in World History, Vol. 1: Beginnings of Human Society to 1500. - Santa Barbara, CA: ABC-CLIO & Bloomsberry Publishing, 2020. – P. 36-38.

Smyntyna O. Structures // Science and Technology in World History, Vol. 1: Beginnings of Human Society to 1500. - Santa Barbara, CA: ABC-CLIO & Bloomsberry Publishing, 2020. – P. 30-34.

Swallow D. Meaning of Colors Across Cultures. Cross-cultural Communication. Cross-cultural Differences. Режим доступу : <http://www.deborahswallow.com/2010/02/20/meaning-of-colours-acrosscultures/>.

Віртуальний музей живопису. Режим доступу: <http://smallbay.ru/default.html>

Колекція “Світова художня культура” Режим доступу: <http://artclassic.edu.ru/catalog.asp>

Лувр (Париж, Франція). Режим доступу: http://www.louvre.fr/llv/commun/home_flash.jsp

Метрополітен (Нью-Йорк, США) Режим доступу: <http://www.metmuseum.org>

Мистецтво живопису, художники. Режим доступу: <http://www.abc-people.com/typework/paint/index.htm>

Музей історії мистецтва (Відень) Режим доступу: <http://www.khm.at/>

Музейний простір України. Режим доступу: <http://prostir.museum/>

Напрямки живопису. Режим доступу: <http://staratel.com/>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль здійснюється у формі оцінювання виконання завдань на практичних заняттях (моделювання віртуальної екскурсії,

інтерпретація витвору мистецтва тощо), роботи на практичних заняттях, виконання індивідуального дослідницького завдання (з наступною його публічною презентацією).

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Поточний та періодичний контроль		Сума балів
Змістовий модуль 1		
Поточний контроль	Індивідуальне дослідницьке завдання (з публічною презентацією виконання)	
40	60	100

Самостійна робота студентів.

Підготовка до практичних занять, робота з літературою та джерелами.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: всі завдання мають виконуватися по дедлайнам, за запізнення з виконанням завдання будуть зніматися бали, пропорційно до терміну запізнення. За перескладання оцінка ставиться на пункт нижче.

Політика щодо академічної доброчесності: На курсі має бути абсолютне дотримання правил академічної доброчесності у відповідності до чинних положень Університету.

Політика щодо відвідування та запізнень: пропуск занять та запізнення не толеруються, але не забороняються (у відповідності до чинних Статуту та положень Університету).

Поведінка в аудиторії: має відповідати рівню здобувача вищої освіти.